

Personal vid universitet och högskolor 2010

UF0202

I denna beskrivning redovisas först administrativa och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration.....	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	7
1.1.5	Referenstider	7
1.2.	Fullständighet.....	7
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning	8
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	8
2.2.5	Bearbetning	8
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	10
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Höskoleväsende

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Höskoleverket
Postadress: Box 7851 103 99 Stockholm
Besöksadress: Luntmakargatan 13
Kontaktperson: Annika Pontén
Telefon: 08-563 087 57
Telefax: 08-563 085 50
E-post: fornamn.efternamn@hsv.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Sylvia Ekström
Telefon: 019-17 62 69
Telefax: 019-17 70 80

E-post:

fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt *Lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99)*. Statliga universitet och högskolor är skyldiga att lämna uppgifter enligt *Förordning om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor (SFS 1993:1153)*. Enskilda utbildningsanordnare åläggs att medverka i uppföljningar och utvärderingar av utbildningen enligt *Lag om tillstånd att utfärda vissa examina 5 § (SFS 1993:792)*.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

Sekretess gäller för personuppgifterna i registret över personal vid universitet och högskolor. Uppgifter som behövs för forsknings- eller statistikändamål får dock efter särskild prövning lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon närstående lider skada eller men. Registret över personal vid universitet och högskolor är ett personregister och enligt personuppgiftslagen, PuL, skall registerutdrag lämnas ut på begäran.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallring sker enligt 3 kap 8 § SFS 1993:1153, *Förordning om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor*.

Primärdata har en beslutad gallringfrist på tre år.

A.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Syftet är att belysa omfattning och inriktning av personal vid universitet och högskolor.

Publicerad statistik finns från och med 1980. Mätmånad har varierat under åren. 1980 – 1989 var februari mätmånad, 1990 – 1992 augusti, 1993 – 2001 september och från och med 2001 är oktober mätmånad. Bytet av mätmånad från september till oktober har medfört att man får en mättpunkt som ligger närmare årsgenomsnittet av antalet anställda. Antalet tillfälligt anställda under oktober avspeglar årsgenomsnittet ganska väl medan den tidigare mätmånen,

september, ligger något under årsgenomsnittet av antalet tillfälligt anställda vid universitet och högskolor. I samband med bytet av mätmånad byttes även datakälla från *Lönestrukturstatistik, statlig sektor* till *Konjunkturstatistik, löner för statlig sektor*. En utförligare beskrivning av bytet av mätmånad återfinns i *Förändrad redovisning av högskolans personal* som publicerats i *Bakgrundsfakta till arbetsmarknads- och utbildningsstatistiken (2003:2)*.

Mellan åren 1993/94 till 2000 kompletterades redovisningen med vissa aggregerade uppgifter om personal vid enskilda och kommunala högskolor. Dessa uppgifter hämtades från Högskoleverkets s.k. "tekniska mallar". Från och med 2001 hämtas individuppgifter från samtliga universitet och högskolor.

A.11 Statistikanvändning

Användare är bl.a. Högskoleverket, Utbildningsdepartementet, universitet och högskolor, andra personer som arbetar med planering och utvärdering inom detta område, arbetsmarknadens organisationer, forskare och media.

A.12 Uppläggning och genomförande

Missiv skickas i god tid ut till samtliga universitet och högskolor. Där uppmanas universiteten/högskolorna att i sina lönesystem uppdatera/se över persondata i fråga om bl.a. tjänstebenenämning och vetenskapsområde för samtlig personal och även nationellt ämne för undervisande och/eller forskande personal. De statliga universiteten/högskolorna rapporterar till undersökningen *Konjunkturstatistik, löner för statlig sektor* via dess lönesystem. Därifrån inhämtas uppgifter till denna undersökning, *Personal vid universitet och högskolor*. De enskilda högskolorna rapporterar motsvarande uppgifter genom en separat insamling om *Personal vid universitet och högskolor*. Detta sker via antingen en webblankett, textfil eller en Excelfil. Därefter sker granskning, bearbetning och eventuella kompletteringar vid SCB. Innan publicering skickas en kontrolltabell ut till universiteten/högskolorna för att försäkra att uppgifterna stämmer. Dessutom inhämtas uppgift om personalens utbildningsnivå genom en sambearbetning med SCB:s register *Befolkningens utbildning*.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter från insamlingen rapporteras bl. a. till OECD och Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga kända för insamling år 2011.

Från och med 2012 kommer forskningsämne för den undervisande och forskande personalen att redovisas enligt den nya standarden *Standard för svensk indelning av forskningsämnena 2011*.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiken över personal vid universitet och högskolor bygger på data från registret över *Personal vid universitet och högskolor*. Innehållet i registret regleras i 3 kap SFS 1993:1153, *Förordning om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor*.

Statistik om personal vid universitet och högskolor publiceras bl.a. på SCB:s webbplats (www.scb.se), på Högskoleverkets webbplats (www.hsv.se) och i statistiska meddelanden serie UF 23.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

De primära statistiska storheterna är antal och andel anställda, antal och andel helårspersoner. Ett flertal indelningar görs bl.a. efter universitet/högskola, utbildningsnivå, vetenskapsområde, tjänstekategori, nationellt forskningsämne, kön och åldersgrupp.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningens objekt är personal vid universitet och högskolor. Populationen utgörs av personal som erhållit lön/arvode under mät månaden samt adjungerad personal helt finansierad av annan arbetsgivare. Helt tjänstlediga personer samt personer enbart arvoderade med utbildningsbidrag ingår inte i redovisningen.

1.1.2 Variabler

Insamlingsvariabler

Person- eller samordningsnummer
Tjänstebenenämning
Tjänsteomfattning
Vetenskapsområde
Nationellt forskningsämne
Anställningsform

Variabler som härleds/läggs på från andra register

År
Universitet/högskola
Kön
Huvudsaklig tjänst
Utbildningsnivå
Åldersgrupp
Tjänstekategori

Nedan redovisas en värdemängd/förklarande text till några av variablerna.

Tjänstekategori

I första hand fördelas personalen i någon av nedanstående huvudgrupper. Tjänstekategorin sätts utefter den anställdes tjänstebenenämning. I särskilda fall kan en tjänstekategori sättas till en annan än den som klassificerats enligt den specifika tjänstebenenämningen.

- Professorer
- Forskarassistenter
- Lektorer
- Adjunkter
- Gäst- och timplärare
- Annan forskande och undervisande personal
- Forskarstuderande
- Administrativ personal
- Bibliotekspersonal
- Teknisk personal
- Arvodister

Vetenskapsområde

Ett inrättat vetenskapsområde innebär att lärosätet har rätt att anordna forskarutbildning och utfärda doktorsexamen. Lärosätena har i denna redovisning inte styrts av, inom vilket eller vilka vetenskapsområden de har rätt att utfärda doktorsexamen.

I personalstatistiken finns följande vetenskapsområden.

- Humanistisk-samhällsvetenskapligt
- Medicinskt
- Naturvetenskapligt
- Tekniskt
- SLU
- Gemensamt/övrigt

Nationellt forskningsämne

Statistik om personal efter forskningsämne har redovisats från år 2001. Kodningen sker enligt den nationella förteckningen som grupperas i tre olika nivåer.

- 12 nationella forskningsämnesområden, tvåsiffrig kod
- 55 nationella forskningsämnesgrupper, tresiffrig kod
- cirka 245 nationella forskningsämnen, firsiffrig kod

Varje forskningsämne kan bara ingå i en forskningsämnesgrupp som i sin tur bara ingår i ett forskningsämnesområde.

Anställningsform

Redovisas som tillsvidareanställning eller tidsbegränsad anställning.

1.1.3 Statistiska mått

I huvudsak redovisas antals- och andelsuppgifter.

1.1.4 Redovisningsgrupper

I de redovisningar som avser antal anställda ingår varje enskild person endast en gång. Om personen har fler anställningar är det den huvudsakliga tjänsten som räknas. När redovisningen avser antal anställda omräknade till helårspersoner ingår personer som innehaft flera tjänster. Personalen redovisas fördelade efter universitet/högskola, tjänstekategori, kön, vetenskapsområde, anställningsform, ålder, födelseår och utbildningsnivå. För den undervisande och forskande personalen redovisas även uppgift om nationellt forskningsämne.

1.1.5 Referenstider

Från och med år 2001 är referensperioden oktober månad. Se även avsnitt A.10.

1.2. Fullständighet

Statistiken ger en god bild av personalen vid universitet och högskolor.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

De möjliga felkällor som, mer eller mindre, kan påverka denna undersöknings resultat är mät- och bearbetningsfel. Tillförlitligheten gällande personalens tjänstgöringsomfattning, tjänstledighetsomfattning, anställningsform mm. bedöms som god då primärmaterialen för merparten av universiteten/högskolorna hämtas från löneredovisningssystemen.

För att uppdelningen av personalen i tjänstekategorier skall motsvara de förändringar som äger rum vid universiteten/högskolorna uppmanas uppgiftslämnaren att uppdatera den anställdes tjänstebenenämning då personen byter anställning och/eller får andra arbetsuppgifter.

Fördelningen per vetenskapsområde för den tekniska och administrativa personalen (TA) hanterats på olika sätt av universiteten/högskolorna. Vissa redovisar den mesta av TA-personalen under gemensamt/övrigt medan andra väljer att redovisa dem på det vetenskapsområde som den institution eller motsvarande närmast tillhör. Vissa universitet/högskolor redovisar all sin personal på ett och samma vetenskapsområde. Denna variabel bör därför användas med försiktighet.

Antal helårspersoner för tjänstekategorin arvodister beräknas med hjälp av en schablon utifrån arvodets storlek och bör även den användas med försiktighet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

All statistik är totalräknad och därmed inte behäftad med urvalsfel.

2.2.2 *Ramtäckning*

Täckningsfel uppstår då rampopulationen inte överensstämmer med målpopulationen.

Övertäckning utgörs av anställda som inte tillhör målpopulationen men som ändå kommit med i undersökningen. Ingen känd övertäckning förekommer.

Undertäckning förekommer bland annat genom att nyanställda personer inte hunnit registreras i lönesystemen. Antalet gäst/timlärare och arvodister bedöms vara något underskattade i denna redovisning eftersom de inte alltid läggs in i lönesystemen. I tjänstekategorin arvodister återfinns timlärare som inte fördelats efter ämne, vilket leder till en underskattning av undervisande och forskande personal. Lärosätena, särskilt de större, har svårt att veta vilka arvodister som utfört en lärargärning och vilka som utfört något tekniskt/administrativt arbete. De hamnar då i gruppen teknisk/administrativ personal, vilket leder till att antalet/andelen undervisande och forskande personal underskattas. Den adjungerade personalen är inte alltid inkluderad i lärosätenas löneredovisningssystem, men i de flesta fall sker en komplettering av de adjungerade till SCB vid sidan om den ordinarie rapporteringen. Antalet adjungerade bedöms dock vara något underskattad.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifterna samlas in elektroniskt. Antingen genom text- eller Excelfiler eller en webblankett.

I de flesta fall kan mätförfarandet i statistiken beskrivas som en direkt överföring av observerade värden från lärosätenas löneredovisningssystem. Dessa baseras i sin tur på administrativa uppgifter från respektive universitet och högskola.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Svarsbortfall förekommer normalt inte. Partiellt bortfall kan förekomma för företrädevis adjungerad personal och arvodister.

För den tillfälligt anställda personalen, arvodister och adjungerade personal, saknas ofta uppgift om tjänsteomfattning eftersom det inte redovisas i lönesystemet.

2.2.5 *Bearbetning*

Granskning av inlämnade uppgifter sker allteftersom de inkommer till SCB. När ex. uppgift om ämne, vetenskapsområde, tjänstebenenämning och tjänsteomfattning saknas får lärosätena komplettera med dessa variabler antingen via ett webbaserat system, via Excelfil, e-post eller via telefon.

För tjänstekategorin arvodister har uppgiftslämnaren oftast ingen uppgift om tjänsteomfattning. För de arvodister och ev. andra som saknar tjänsteomfattning vid rapportframställning imputeras ett värde. Se 2.2.6 *Modellantaganden*.

Fel kan uppstå i lärosätenas material t.ex. vid databearbetningar och vid SCB:s hantering av datamaterialet. Även vid den manuella kodningen och dataregistreringen kan fel uppstå. Ofullständiga personnummer, gäller framför allt utländska lärare och forskare, i registret över *Personal vid universitet och högskolor* leder till att uppgift om utbildningsnivå saknas vid sambearbetning med registret över *Befolkningens utbildning*.

2.2.6 Modellantaganden

Antal helårspersoner för tjänstekategorin arvodister och i viss mån adjungerad personal beräknas med hjälp av en schablon enligt följande modell:

Lön (Y) och tjänsteomfattning (Z) samlas in för varje individ och tjänst. Om en individ har flera tjänster summeras de till nedanstående:

Y_k = Utbetalad lön i oktober månad, individ k

Z_k = Tjänsteomfattning i procent, individ k

Utifrån detta beräknas medellönen för kvinnor och män för sig enligt:

$$\bar{Y}_p = 100 * \frac{\sum Y_k I_k}{\sum Z_k I_k} \quad p=1 \text{ (kvinnor), } 2 \text{ (män)}$$

där I_k antar värdet 1 om individen tillhör redovisningsgrupp p , annars antar I_k värdet 0.

Utifrån medellönen härleds antal helårsarvodister (T). Detta görs genom att summera arvodet (A) och dela med medellönen. Det görs för kvinnor och män var för sig enligt:

$$T_p = \frac{\sum A_k I_k}{\bar{Y}_p}$$

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej relevant.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig insamling.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden är cirka 8 månader.

3.3 Punktlighet

Publiceringen sker enligt publiceringsplanen för serien *Sveriges officiella statistik*.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Nedanstående förändringar kan försvåra jämförbarheten över tiden:

Lärosäten tillkommer, läggs ner eller förs organisatoriskt/administrativt till andra lärosäten.

Som nämns under avsnitt A.10 har referensperioden ändrats under åren.

Från och med 2001 ingår samtliga universitet/högskolor i redovisningen över *Personal vid universitet och högskolor*.

All personal vid landets universitet och högskolor fördelas fr.o.m. år 2001 efter vetenskapsområde och den undervisande och forskande personalen redovisas på grupper av ämnen, nationellt forskningsämne.

Några förändringar i tjänstekategorier har förekommit. Se 4.2 *Jämförbarhet mellan grupper*.

Under 2005 utökades tidsserien över universitets/högskolans personal med åren 1980 – 1983 genom en bearbetning av statstjänstemannaregistren för dessa år. För mer information och dokumentation om denna bearbetning kontakta SCB.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

I samband med den nya redovisningen av personal vid universitet och högskolor per vetenskapsområde och nationellt forskningsämne, 2001, gjordes även en översyn av indelningen av tjänstebestämmningar i tjänstekategorier. Detta medförde att fyra nya tjänstekategorier infördes under 2001 och en del tjänstebestämmningar flyttades till en annan tjänstekategori. Denna indelning har även införts bakåt i tiden till 1980 så statistiken per tjänstekategori är jämförbar genom åren.

Från 2008 har tjänstebestämmningarna biträdande lektor och biträdande universitetslektor flyttats till tjänstekategorin forskarassistent. I den publicerade statistiken har denna förändring införts bakåt i tiden så att den är jämförbar över åren.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Uppgifterna om *Personal vid universitet och högskolor* är ett individbaserat register. Därmed finns goda möjligheter att sambearbeta med andra register. Uppgifter om statistik över registrerade studenter i grund- och forskarutbildning finns också redovisade per universitet och högskola. Dessa uppgifter redovisas

per termin och läsår. Vartannat år görs en undersökning om hur mycket FoU-arbete universitetens/högskolornas personal utför. Till grund för denna undersökning ligger registret över *Personal vid universitet och högskolor*. Noteras bör att till personal räknas även inresande personal, vilket kan saknas i andra register.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultatet av undersökningen finns på Högskoleverkets och SCB:s respektive webbplatser. Uppgifter publiceras även i Högskoleverkets årsrapport och i det statistiska meddelandet UF 23 SM, *Personal vid universitet och högskolor*. Vissa tabeller redovisas också i SCB:s publikationer *Utbildningsstatistisk årsbok*, *På tal om utbildning* och *På tal om kvinnor och män*.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

5.3 Dokumentation

Produkten dokumenteras i SCB:s dokumentationssystem av mikrodata. Information om detta och annan information gällande produkten finns på SCB:s webbplats.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Statistikanvändare kan få specialbearbetningar gjorda. Forskare m.fl. kan, efter speciell prövning, få tillgång till avidentifierat primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

Högskoleverket

Per Gillström, Analysavdelningen, 08-563 085 16,
e-post: fornamn.efternamn@scb.se eller analys@hsv.se

Statistiska centralbyrån

Sylvia Ekström, Enheten för statistik om utbildning och arbete, 019-17 62 69,
e-post: fornamn.efternamn@scb.se eller hogskolestatistik@scb.se